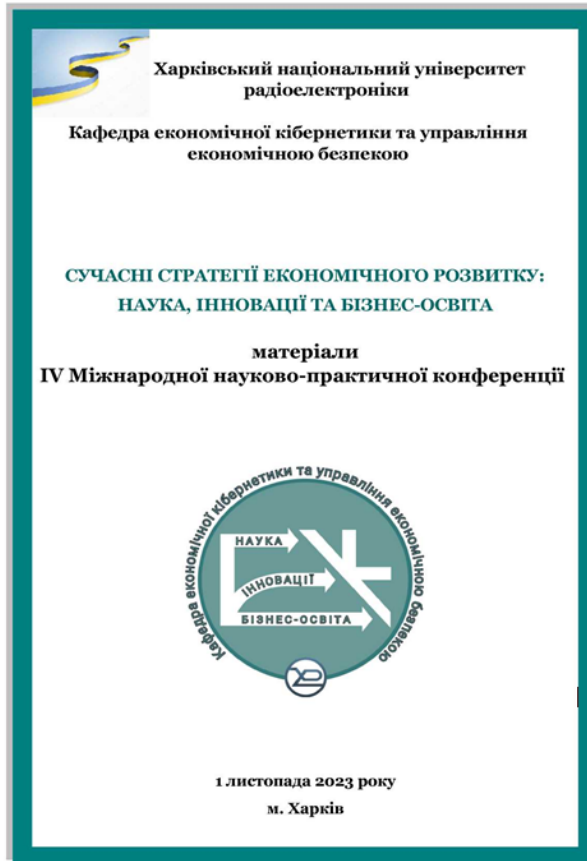


ДОДАТОК А
Копії публікацій



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА

матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції

1 листопада 2023 року

Харків 2023

УДК 330.341; 338.24; 005 (06)
С91

Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 1 листопада 2023 р.) / За заг. ред. д.е.н., проф. Т.В. Полозової. Харків. ХНУРЕ. 2023. 232 с.

У збірнику містяться матеріали, що були подані на IV Міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта» (м. Харків, 1 листопада 2023 року).

Праці науковців охоплюють такі тематичні напрями досліджень: сучасні економічні теорії та історія економічної думки; світове господарство: нові виклики та інноваційні форми міжнародних економічних відносин; єдиний цифровий ринок Європейського союзу; економіка та управління національним господарством; розвиток сучасного підприємництва в умовах впливу та протидії гібридним загрозам; інформаційні технології в бізнесі; електронна комерція та віртуальні торгівля; економіка природокористування та сучасні проблеми охорони навколишнього середовища; демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика, бухгалтерський облік, аналіз і аудит; національні особливості та світові тенденції; сучасні математичні методи, моделі та інформаційні системи в економіці; Україна-ЄС: цифрові інновації для зміни; фінанси, страхування та банківська справа; економіка підприємства та корпоративне управління; безпека бізнесу та модернізація бізнес-процесів; інновації в бізнес-освіті.

Результати наукових досліджень, що представлені у збірнику, виконані в межах реалізації НДР і Міжнародних грантів кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою Харківського національного університету радіоелектроніки, а саме науково-дослідної роботи «Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку та економічної безпеки суб'єктів господарювання» (Державний реєстраційний номер 0122/0000510), Міжнародного проєкту Erasmus+ «Academic Response to Hybrid Threats» (610133-ERP-1-2019-1-FI-ERPKA2-SVNE-JP), Міжнародного проєкту Erasmus+ «Ukraine-EU: Digital innovations making connections 4 changes» (Erasmus Jean Monnet Module #101047751-EUDH4C).

Для науковців, викладачів, аспірантів, а також фахівців, що займаються дослідженням питань соціально-економічного розвитку та забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни.

УДК 330.341; 338.24; 005 (06)

Автори є цілком відповідальними за висловлені ідеї, висновки та пропозиції.
Праці відтворюються безпосередньо з авторських оригіналів.
У разі використання матеріалів збірника посилаються на авторів і видання обов'язково.
Розповсюджувати та тиражувати без офіційного дозволу ХНУРЕ забороняється.

ISBN 978-966-659-360-6
DOI: 10.30837/978-966-659-360-6

© Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2023
© Харківський національний університет радіоелектроніки, 2023
© Колектив авторів, 2023

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет радіоелектроніки
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України
Міжнародний інститут інноваційних освітніх технологій
Асоціація «Міжнародний науково-освітній траст»
Державний університет інфраструктури і технологій
Угорський університет сільського господарства та природничих наук, Угорщина
Університет Анже, Франція
Університет національної та світової економіки, Болгарія
Братиславський університет економіки та менеджменту, Словаччина
The European Academy of Sciences Ltd, United Kingdom
Громадська організація «Silk Road», Польща
Латвійський університет, Латвія
Університет Бабеş-Больой, Клуж-Напока, Румунія

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМПІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Ігор Рубан, в.о. ректора Харківського національного університету радіоелектроніки, д.т.н., професор, Україна.
Юрій Романенков, проректор з наукової роботи, Харківський національний університет радіоелектроніки, д.т.н., професор, Україна.
Тетяна Полозова, завідувач кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, Харківський національний університет радіоелектроніки, д.е.н., професор, Україна.
Людмила Горохова, директор Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти, Україна.
Надія Бсайкова, учений секретар Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, д.е.н., професор, Україна.
Валерій Прокopenко, директор Міжнародного інституту інноваційних освітніх технологій, д.е.н., професор, Україна.
Георгій Іюффе, президент асоціації «Міжнародний науково-освітній траст», Україна.
László Vértessy, Dr. habil, PhD jur, PhD oec, Associate Professor, Head of Economics and Natural Resources Department of the Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Hungary.
David Cayla, PhD, Associate Professor of Economics and Vice-Dean of the Faculty of Law, Economics and Management at Angers University, France.
Kostadin Kolarov, PhD, Associate Professor, Director Institute of Entrepreneurship University of National and World Economy, Bulgaria.
Nadiya Dubrovina, Associate Professor, Csc, PhD, Department of Economics and Finance, Bratislava University of Economics and Management, Slovakia.
Svetlana Drobyazko, Doctor of Economics, Professor, President of The European Academy of Sciences Ltd, United Kingdom.
Boguslaw Biecharski, Vice-president NGO «Nasz Dom», Poland.
Jacek Nowak, Member of NGO «Silk Road», PhD, Poland.
Michal Fabus, Vice-rector for Foreign Affairs, PhD, Bratislava University of Economics and Management, Slovakia.
Baiba Savriņa, Dr oec, Professor, University of Latvia, Riga, Latvia.
Adriana Tiron Tudor, Dr., Prof. univ., Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania.

Ірина Колупасва, професор кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, д.е.н., професор, Україна, модератор конференції.
Олена Муртабулатова, доцент кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, к.е.н., доцент, Україна, секретар конференції.

ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ
ВПЛИВУ ТА ПРОТИДІЇ ГІБРИДНИМ ЗАГРОЗАМ



у межах реалізації
Міжнародного проєкту Erasmus+
«Academic Response to Hybrid Threats» WARN
(610133-EPP-1-2019-1-FI-EPPKA2-CBHE-JP)



Гришко С.В., Лиманський В.І. РЕАЛІЗАЦІЯ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ЧЕРЕЗ ПІ ФУНКЦІЇ.....	140
Гришко С.В., Нечиторук А.В. ІНЖИНІРІНГОВІ ПРОЄКТИ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ.....	143
Гришко С.В., Чумак А.Ю., Кутюзова І.В. ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАД І БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ.....	146
Курій В.В., Кошура Р.Е. УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	149
Матюк С.А., Асамоах-Черемет Д. ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА З ПОЗИЦІЙ МАРКЕТИНГУ.....	152
Мурзабулатова О.В., Голубенко В.І. МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	155
Мурзабулатова О.В., Салай М.В., Шарко С.М. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.....	157
Мурзабулатова О.В., Сухонос О.М. КОРПОРАТИВНЕ ШАХРАЙСТВО, ЯК ЗАГРОЗА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	159
Полозова Т.В., Чурков Д.І. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	162
Романенко Ю.О., Полозова О.О. ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА: РОЛЬ БАЗ ДАНИХ.....	164
Романенко Ю.А., Шафроненко С.О. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	167
Степаненко С.В., Забієнко С.Ю. УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ІТ-КОМПАНІЙ В УМОВАХ НЕДОБОСОВОСІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ.....	171
Степанова О.В., Данилова І.А. ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ.....	174
Степанова О.В., Крикун В.П. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	176
Столцова Л.В., Целик В.В. РОЛЬ І ЗАДАЧІ БЕНЧМАРКІНГУ У КОНКУРЕНТНІЙ РОЗВИДЦІ.....	179

8

Мурзабулатова О.В.,

*к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою,
Харківський національний університет радіоелектроніки
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2179-1828>*

Салай М.В.,

*здобувач,
Харківський національний університет радіоелектроніки
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-3583-7715>*

Шарко С.М.,

*здобувач,
Харківський національний університет радіоелектроніки
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-2419-1810>*

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ЯК
ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ**

На сучасному етапі розвитку економіки кадрова безпека підприємства відіграє значну роль у системі економічної безпеки підприємства та держави в цілому. Наявність ініціативного, креативного персоналу стає стратегічно значущим ресурсом для підприємства, а тому завдання управління кадровою безпекою набувають особливого значення. Останні зміни, що відбулися в нашій країні, спричинили загострення суперечок у сфері соціально-трудова відносин і розширили розрив між інтересами найманих працівників і власників капіталу. У цьому новому контексті виникли потенційно небезпечні ситуації, наслідки яких ще потребують дослідження, і старі загрози з боку персоналу та до нього придбали нові риси. Надто сприяє цим проблемам неефективна державна політика у сфері регулювання соціально-трудова відносин, що спричинила поширення неформальних правил і норм у взаємодії між працівниками і роботодавцями, і призвела до зростання витрат через нечесну поведінку сторін.

Дану проблематику розглядали багато вчених, зокрема О.В. Сорока [1], А.О. Касич, Г.С. Медвідь [2], Т.В. Полозова [3] та інші.

157

УКРАЇНА-СЄ: ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ ДЛЯ ЗМІН
у межах реалізації Міжнародного проєкту



Erasmus+ Жан Монне Модуль
«Ukraine-EU: Digital innovations
making connections 4 changes»
(Erasmus Jean Monnet Module #101047751-EUD14C)

Колупаєва І.В. DIGITAL TRANSFORMATION TOWARDS A CIRCULAR ECONOMY: EUROPEAN EXPERIENCE.....	183
Овчинченко У.У., Воиченко М.У. SIMPLIFYING BLOCKCHAIN NETWORKS WITH MANAGED SERVICES: A LOOK AT AMAZON MANAGED BLOCKCHAIN IN BUSINESS PROCESS MANAGEMENT.....	185
Polozova T.V., Sheiko L.A., Ryzhyi V.M. MODELING OF DIGITAL AND IT DEVELOPMENT IN EU COUNTRIES.....	188
Курченко О.В., Марченко Р.О. ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГІЇ З ВІДНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	191
Мурзабулатова О.В., Нуреддін Хуссейн Хашем БІЗНЕС-ЕКОСИСТЕМА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІЗАЦІЙ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	194
Перелешко О.В. ЦИФРОВІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ ЯК ДЕТЕРМІНАНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ПОВСІСНОГО ВІДНОВЛЕННЯ.....	197
Помогаєва Н.В., Полозов М.О. ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА СУЧАСНІ РІНКИ ТА БІЗНЕС-МОДЕЛІ.....	200
Прибільнова І.Б., Дзівінська А.С. ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У ГЛОБАЛЬНІЙ ЛОГІСТИЦІ ТА ПОСТАЧАННІ ТОВАРІВ.....	203
Прибільнова І.Б., Терещенко Т.Р. ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ НА СУЧАСНУ ЕКОНОМІКУ.....	206
Романенко Ю.О., Вешітін С.П. ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ З РОЗВИТКУ «РОЗУМНИХ МІСТ» ДЛЯ УКРАЇНИ.....	209
Романенко Ю.О., Довіна К.А. ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ФІНАНСОВОЇ АНАЛІТИКИ.....	212
Руденко Д.О., Краснянська В.В. АДАПТАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА ДО ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	215
Шейко І.А., Каченко А.Г. АДАПТАЦІЯ ФІРМ ДО ЦИФРОВИХ ІННОВАЦІЙ: ОРІЄНТАЦІЯ В НОВОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ЛАНДШАФТІ.....	217
Шейко І.А., Худяков Д.Л., Степаненко Р.Д. ЕЛЕКТРОННА ТОРГІВЛЯ В КРАЇНАХ СС ТА В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ, РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	220
Шейко І.А., Петренко Д.А., Кондратов І.С. КІБЕРСТІЙКІСТЬ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ.....	223
Янушечко В.М., Шейко І.А., Твердохлібов М.В. АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ОНЛАЙН-ОСВІТИ В КРАЇНАХ СС ТА В УКРАЇНІ.....	226

9

У широкому контексті, кадрова безпека підприємства визначається як стан захищеності підприємства від потенційних загроз, які виникають через дії людей. Вона досягається шляхом своєчасного виявлення, запобігання та припинення можливих ризиків, пов'язаних із діями персоналу. Таким чином, кадрова безпека підприємства є важливою складовою системи економічної безпеки, яка враховує соціальний аспект функціонування підприємства.

Ризики, пов'язані з діями персоналу, існують завжди і в усіх етапах діяльності підприємства. Тому підприємство повинно мати гнучку систему кадрової безпеки, що здатна вчасно виявляти потенційні загрози та приймати заходи для їх запобігання. Під час розробки стратегії кадрової безпеки підприємства ключовим кроком є визначення основних цілей її впровадження, які мають на меті досягнути ефективного управління підприємством.

До основних цілей політики кадрової безпеки підприємства можна віднести: а) забезпечення, підтримка у коротко- та довгостроковій перспективі стабільного функціонування підприємства, а також захищеності його розвитку від протиправних дій з боку персоналу (промислового шпигунства, розкрадання матеріальних засобів); б) забезпечення ефективності роботи підприємства в питаннях дотримання безпеки життєдіяльності персоналу, охорони його здоров'я та праці.

Отже, реалізація заходів у сфері кадрової безпеки залишається основним і визначаючим напрямом забезпечення загальної безпеки та захисту підприємства, особливо в умовах негативного та нестабільного економічного середовища.

Перелік джерел посилання

1. Сорока О.В. Забезпечення кадрової безпеки як функція управління персоналом. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2018. Вип. 4(68). С. 53-63.
2. Касич А.О., Медвідь Г.С. Управління кадровою безпекою на українських підприємствах через призму макроекономічних процесів. *Ефективна економіка*. 2019. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_1_11.
3. Bilichenko O., Tolmachev M., Polozova T., Aniskevych D., Mohammad A.L.A.K. Managing Strategic Changes in Personnel Resistance to Open Innovation in Companies. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*. 2022. 8. 151.

158

Наукове видання

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції

1 листопада 2023 року
м. Харків, Україна

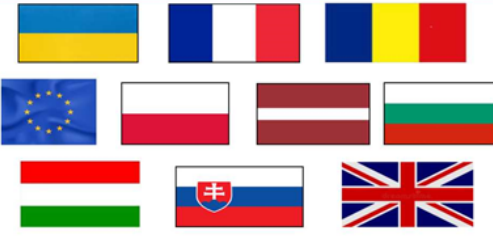
За загальною редакцією
доктора економічних наук, професора Т.В. Полозової

Редактори:
доктор економічних наук, професор І.В. Колупасва
кандидат економічних наук, доцент О.В. Мурзабулатова

Файл надано:
Харківський національний університет радіоелектроніки,
Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою,
61166, Україна, м. Харків, пр. Науки, 14,
тел. (057) 702-14-90,
e-mail: sser.conf@gmail.com

План до друку 15.11.2023. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Ум. друк. арк. 13,2.
Тираж 100 прим. Ціна договірна.


Віддруковано в типографії ФОП Андреев К.В.
61166, Харків, вул. Богомольця, 9, кв. 50.
Свідчення про державну реєстрацію
№ 24800170000045020 від 30.05.2003
er.zakaz@gmail.com
тел. 063-993-62-73



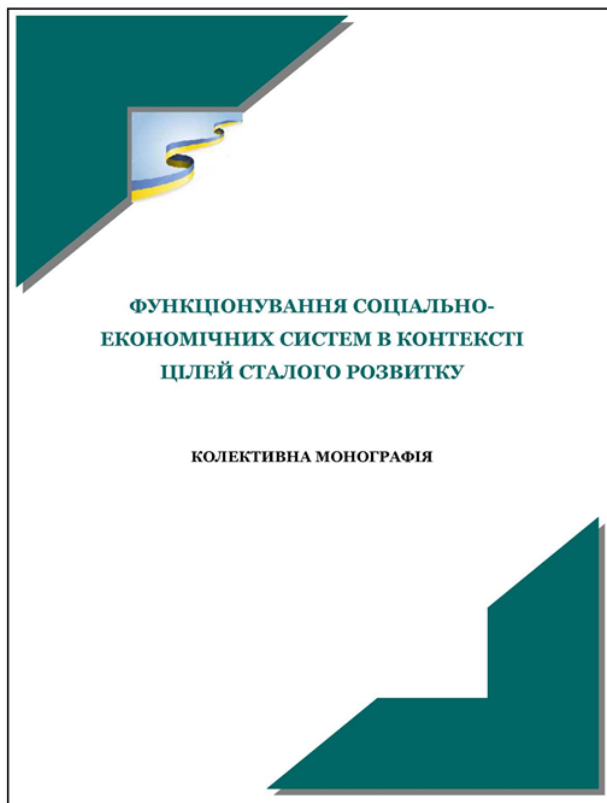
Kharkiv National University of Radio Electronics
**Department of Economic Cybernetics and Management
of Economic Security**

**MODERN STRATEGIES OF ECONOMIC DEVELOPMENT:
SCIENCE, INNOVATION AND BUSINESS EDUCATION**

Proceedings of the Conference
IV International Scientific and Practical Conference



November 1, 2023
Kharkiv, Ukraine



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

**ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ
В КОНТЕКСТІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

Колективна монографія



Харків 2023

УДК 330.131
С91

Рекомендовано Науково-технічною радою
Харківського національного університету радіоелектроніки
(протокол від 25.12.2023 № 15)

Рецензенти

Белікова Н.В., доктор економічних наук, професор, Науково-дослідний центр Індустріальних проблем розвитку НАН України.

Марасова В.Г., доктор економічних наук, професор, Національний університет «Чернігівська політехніка».

Власенко Т.А., доктор економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

Функціонування соціально-економічних систем в контексті цілей сталого розвитку: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2023. 408 с.

Монографію присвячено дослідженню особливостей функціонування соціально-економічних систем в контексті цілей сталого розвитку. Висвітлено проблеми господарювання економічних агентів на всіх рівнях управління в умовах цифрової трансформації та протидії гібридним загрозам, питання забезпечення економічної безпеки окремих підприємств, галузей, регіонів та країни в цілому. Монографія є результатом теоретичних і практичних досліджень з удосконалення методологічного та науково-методичного забезпечення функціонування соціально-економічних систем на мікро-, мезо- та макроекономічному рівнях.

Монографія призначена для науковців, викладачів, здобувачів всіх рівнів вищої освіти, фахівців, професіоналів-практиків, які займаються дослідженням механізмів функціонування соціально-економічних систем, напрямів цифрової трансформації в умовах протидії гібридним загрозам, забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни в контексті цілей сталого розвитку.

Відповідальність за зміст та достовірність матеріалів несуть автори. Думка авторів може не співпадати з думкою членів редколегії.

ISBN 978-966-659-359-0
DOI: 10.30837/978-966-659-359-0

© Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2023
© Харківський національний університет радіоелектроніки, 2023
© Колектив авторів, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП..... 6

РОЗДІЛ 1

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В КОНТЕКСТІ
ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

<i>Степаненко С.Г.</i>	
ANALYSIS OF THE RESOURCE POTENTIAL OF THE SUBJECTS OF AGRARIAN BUSINESS OF UKRAINE: THE STATE AND EFFICIENCY OF USE.....	11
<i>Кузьма В.В.</i>	
РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В ПАРАДИГМІ ЦИРКУЛЯРНОЇ МОДЕЛІ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	55
<i>Мурабулатова О.В., Сіденко О.С.</i>	
ФОНДОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ.....	101
<i>Мурабулатова О.В., Сукнов О.М., Нуреддін Хуссейн Хашем</i>	
АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ІННОВАЦІЙНИХ ЕКОСИСТЕМ КРАЇН-ЛІДЕРІВ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	109
<i>Перепелюкова О.В.</i>	
БЕЗПЕКОВІ УМОВИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ У ПОВООБНОВЛЕННІ ДЕРЖАВИ.....	122
<i>Полозова Т.В., Марченко Р.О., Зітов'єв А.П.</i>	
ВІДНОВЛЮВАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	130
<i>Полозова Т.В., Шатовалов О.В.</i>	
МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	141
<i>Прибильнова І.Б., Пересада О.В.</i>	
ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПОВООБНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	154
<i>Степаненко С.В., Казінін К.М.</i>	
ВІПЛИВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ КРАЇНИ.....	163
<i>Явтушенко В.М., Чушков Д.І.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ОНЛАЙН-ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ: ПЕРСПЕКТИВИ, МОНЕТИЗАЦІЯ, РИЗИКИ.....	173

УДК 330.131
С91

Рекомендовано Науково-технічною радою
Харківського національного університету радіоелектроніки
(протокол від 25.12.2023 № 15)

Рецензенти

Белікова Н.В., доктор економічних наук, професор, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України.

Маргасова В.Г., доктор економічних наук, професор, Національний університет «Чернігівська політехніка».

Власенко Т.А., доктор економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

Функціонування соціально-економічних систем в контексті цілей сталого розвитку: колективна монографія / За заг. ред. д.с.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2023. 408 с.

Монографію присвячено дослідженню особливостей функціонування соціально-економічних систем в контексті цілей сталого розвитку. Висвітлено проблеми господарювання економічних агентів на всіх рівнях управління в умовах цифрової трансформації та протидії гібридним загрозам, питання забезпечення економічної безпеки окремих підприємств, галузей, регіонів та країни в цілому. Монографія є результатом теоретичних і практичних досліджень з удосконалення методологічного та науково-методичного забезпечення функціонування соціально-економічних систем на мікро-, мезо- та макроекономічному рівнях.

Монографія призначена для науковців, викладачів, здобувачів всіх рівнів вищої освіти, фахівців, професіоналів-практиків, які займаються дослідженням механізмів функціонування соціально-економічних систем, напрямів цифрової трансформації в умовах протидії гібридним загрозам, забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни в контексті цілей сталого розвитку.

Відповідальність за зміст та достовірність матеріалів несуть автори. Думка авторів може не співпадати з думкою членів редколегії.

ISBN 978-966-659-359-0
DOI: 10.30837/978-966-659-359-0

© Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2023
© Харківський національний університет радіоелектроніки, 2023
© Колектив авторів, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП..... 6

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В КОНТЕКСТІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

<i>Stepanenko S.V.</i> ANALYSIS OF THE RESOURCE POTENTIAL OF THE SUBJECTS OF AGRARIAN BUSINESS OF UKRAINE: THE STATE AND EFFICIENCY OF USE.....	11
<i>Кузьома В.В.</i> РОЗВИТОК АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В ПАРАДИГМІ ЦИРКУЛЯРНОЇ МОДЕЛІ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	55
<i>Мурзабулатова О.В., Свіденко О.С.</i> ФОНДОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ.....	101
<i>Мурзабулатова О.В., Сухоп О.М., Нуреддин Хуссейн Лашем</i> АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ІННОВАЦІЙНИХ ЕКОСИСТЕМ КРАЇН-ПІДЕРІВ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	109
<i>Перепелюкова О.В.</i> БЕЗПЕКОВІ УМОВИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ДЕРЖАВИ.....	122
<i>Полозова Т.В., Марченко Р.О., Зінов'єв А.П.</i> ВІДНОВЛЮВАЛЬНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	130
<i>Полозова Т.В., Штанов С.В.</i> МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОЦІНКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	141
<i>Прийимов І.Б., Пересіда О.В.</i> ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	154
<i>Степаненко С.В., Казінін К.М.</i> ВПЛИВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ КРАЇНИ.....	163
<i>Ятмушенко В.М., Чухов Д.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОНЛАЙН-ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ: ПЕРСПЕКТИВИ, МОНЕТИЗАЦІЯ, РИЗИКИ.....	173

3

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Го Сяопін

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	182
<i>Гришко С.В., Черніков Д.І., Кутюманова І.В.</i> РОБОЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ.....	202
<i>Гуца О.М., Довгопол Н.В.</i> СУТНІСТЬ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЦЕСНО-ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	211
<i>Гуца О.М., Ігулєтцева Н.В.</i> СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ОПЕРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ.....	220
<i>Кірич В.В., Ткаченко Є.Л., Краснополь В.І.</i> ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ.....	229
<i>Мурзабулатова О.В., Потомарьков С.В., Озарюк Алевт Мурад огли</i> МЕТОДИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	238
<i>Овасюченко Ю.В., Перцев П.Л., Гудівський В.С.</i> ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНІ ПОГЛЯДИ, ІСНУЮЧІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ТА НАПРЯМИ ВИРІШЕННЯ.....	246
<i>Полозова Т.В., Мурзабулатова О.В., Лова В.В., Лова М.М.</i> ВАРТІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФАКТОР ЙОГО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ.....	253
<i>Соколова Л.В., Дюжев В.І., Зайін М.О.</i> ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У СИСТЕМІ СПОРІДНЕНИХ КАТЕГОРІЙ.....	265
<i>Соколова Л.В., Кончацька Є.В.</i> ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ВЗАЄМВІДНОСИН У СИСТЕМІ «ТОВАРОВИРОБНИК-СПОЖИВАЧ» НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ».....	277
<i>Степанова О.В., Мушка М.А.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	290

4

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

<i>Polozova T.V., Khudiakov D.L., Vreshkin Ye.P.</i> PERSPECTIVES OF DIGITAL AND IT DEVELOPMENT: MODELING FOR EU COUNTRIES.....	301
<i>Гришко С.В., Лиманський В.І., Куріленко В.А.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ТА НАРОЩУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ – ОСНОВА КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ЗМІН БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА.....	313
<i>Полозова Т.В., Іванов І.О.</i> ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ В СИСТЕМАХ УПРАВЛІННЯ МІСТАМИ: ДОСВІД КРАЇН ЄС ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	324
<i>Ромашенков Ю.О., Полозов М.О.</i> ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНДУСТРІЙ ТА ІННОВАЦІЙ БІЗНЕСУ.....	335
<i>Шейко І.А., Степаненко Р.Д., Ковірашюк І.Є.</i> АНАЛІЗ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ.....	345
<i>Мурзабулатова О.В., Полозов О.Б., Салай М.В.</i> ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ.....	353
<i>Полозова Т.В., Полозова О.О.</i> РОЛЬ БАЗ ДАНИХ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	361
<i>Степанова О.В., Данілюва І.А.</i> МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	370
<i>Степанова О.В., Крикун В.П.</i> ОЦІНКА РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	378
<i>Тошавани Н.І., Курденко О.В., Шарко С.М.</i> ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ.....	386
<i>Ткаченко А.Г., Штанов С.В.</i> КІБЕРСТІЙКІСТЬ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ.....	396

5

Мурзабулатова О.В.,

*к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою,*

*Харківський національний університет радіоелектроніки
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2179-1828>*

Полозов О.Б.,

здобувач,

*Харківський національний університет радіоелектроніки
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-8133-4813>*

Салай М.В.,

здобувач,

*Харківський національний університет радіоелектроніки
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-3583-7715>*

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Фінансово-економічна безпека стає особливо актуальною в умовах сучасної цифрової трансформації, яка перетворює підходи до управління підприємствами у всьому світі. Зараз кожен аспект діяльності підприємства, починаючи від фінансів і закінчуючи стратегічним управлінням, підпорядкований впливу цифрових технологій. Ця нова реальність вимагає перегляду підходів до забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств, оскільки вона набуває нових рис і вимагає адаптації до сучасних викликів.

Теоретико-методичні аспекти забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства досліджувалися у роботах багатьох науковців, серед яких Т. Полозова [1], І. Потанюк [2], В. Ільчук [3] та інші. Загальні аспекти діджиталізації розглядалися у роботах І. Шейко, Т. Полозової [4] та інших. Особливості забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах цифрової економіки розглянуто такими авторами, як С. Василішин [5],

А. Ковальчук [6], С. Шкарлет [7], О. Савицька [8] та іншими. Проте актуальність даної проблематики вимагає подальшого наукового пошуку в межах предметної області.

Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства є складним завданням, яке вимагає комплексного підходу та урахування різноманітних аспектів. Забезпечення фінансово-економічної безпеки відіграє суттєву роль у функціонуванні будь-якого підприємства та передбачає ряд напрямів і заходів, спрямованих на зменшення ризиків та забезпечення стабільності його фінансової системи.

У традиційному розумінні до основних напрямів забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства можна віднести: фінансове планування та бюджетування; фінансовий контроль та аудит; ліквідність та обігові активи; ризик-менеджмент; диверсифікація інвестицій; ефективне управління фінансами; сталість фінансових стратегій; співробітництво з фінансовими установами; інновації та технології (рис. 1). Ці напрями узгоджуються та співпрацюють для створення системи, що гарантує ефективне управління ресурсами та максимізацію стійкості фінансово-економічного стану підприємства, сприяє збереженню рівня його фінансово-економічної безпеки. Важливо враховувати специфіку галузі та конкретні умови, в яких діє підприємство, для розробки ефективних стратегій забезпечення безпеки.

Сучасні підприємства діють у новому контексті цифрової економіки, що характеризується використанням цифрових даних та мережних транзакцій як основних ресурсів для виробництва і покращення продуктивності. У цій цифровій економіці ключовим поняттям є цифрова трансформація або цифровізація, що передбачає перетворення традиційних аналогових продуктів, процесів та бізнес-моделей через ефективне використання цифрових технологій. Цифрова трансформація включає в себе інтеграцію цифрових технологій у всі аспекти бізнесу, щоб підвищити ефективність та створити більш цінні продукти та послуги.

353

354

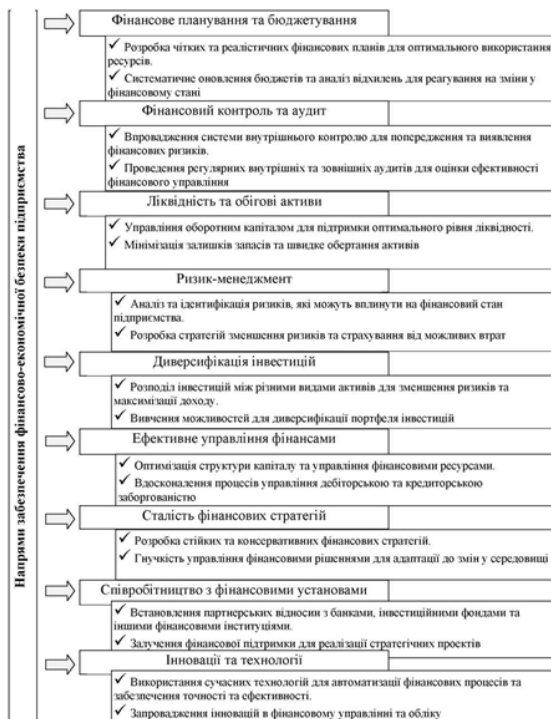


Рисунок 1 – Основні напрями забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства

355

356

Цифрова трансформація є процесом, що передбачає використання цифрових технологій для зміни та покращення бізнес-процесів, культури та моделей взаємодії в організації з метою досягнення нових або покращених результатів. Цей процес містить певні етапи, які можна описати наступним чином:

– аналіз і стратегія передбачають оцінку потреб (розуміння потреб організації та визначення областей, де цифрові технології можуть призвести до покращень) та визначення мети (встановлення конкретних цілей та визначення, як цифрова трансформація допоможе досягти цих цілей);

– планування передбачає розробку стратегії (створення конкретного плану, який визначає, як будуть впроваджуватися цифрові ініціативи) та оцінку ризиків (визначення можливих ризиків та розробка стратегій їх управління);

– впровадження передбачає вибір технологій (вибір та впровадження технологій, які найкраще відповідають потребам організації), зміну бізнес-процесів (адаптація бізнес-процесів для оптимального використання нових цифрових інструментів та технологій), навчання персоналу (підготовка персоналу до роботи з новими технологіями та змінами в бізнес-процесах);

– оптимізація передбачає моніторинг і аналіз (постійний моніторинг результатів впровадження та збір аналітики для визначення ефективності цифрових рішень), оптимізацію процесів (впровадження змін на основі отриманих даних для постійного вдосконалення процесів);

– аналіз нових можливостей передбачає інновації (розвиток нових ідей та використання новітніх технологій для створення нових продуктів або покращення існуючих);

– адаптація та розвиток передбачає гнучкість (спроможність швидко адаптуватися до змін в технологічному середовищі та бізнес-потребах), постійний розвиток (продовження еволюції та адаптації до нових викликів та можливостей, які виникають у цифровому світі).

Кожне підприємство може пристосовувати ці етапи відповідно до своїх конкретних потреб та умов.

Цифрова трансформація на підприємствах проходить у три основні етапи: аналіз бізнес-процесів та стратегічних можливостей, формування команди, що впроваджуватиме зміни, оцінка результатів [8].

На першому етапі необхідно провести аналіз всіх бізнес-процесів та стратегічних можливостей компанії, а саме: визначити ефективність роботи відділів, внутрішніх та зовнішніх комунікацій, та проаналізувати, як діджиталізація може вплинути на їх покращення. Другий етап передбачає формування відповідно підготовленого персоналу, який зможе впроваджувати нові технології. Після реалізації кожного діджитал-рішення потрібно провести детальний аналіз ефективності та прибутковості даних нововведень, без шкоди бізнесу.

У контексті цифрової трансформації фінансово-економічна безпека підприємства набуває нових аспектів і вимагає адаптації до швидко змінюючого технологічного середовища. У таблиці 1 наведено ключові аспекти забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах цифрової трансформації. Ці аспекти дозволяють підприємствам адаптуватися до викликів цифрової трансформації, забезпечуючи не лише ефективність та конкурентоспроможність, але і високий рівень фінансово-економічної безпеки. Важливо враховувати конкретні вимоги та особливості сфери діяльності підприємства при впровадженні цифрових технологій.

Слід зазначити, що адаптація до процесів діджиталізації є важливим завданням для багатьох сфер життя, оскільки цифрові технології стають все більш важливими і впливають на різні аспекти суспільства і бізнесу. При адаптації підприємств до процесів діджиталізації слід враховувати такі аспекти:

– розвиток цифрових навичок. Навчання та розвиток навичок, необхідних для роботи з цифровими технологіями. Це може включати в себе освоєння роботи з програмним забезпеченням, використання інтернет-сервісів, аналіз даних тощо;

– цифрова безпека. Розуміння основ цифрової безпеки та вживання заходів для захисту важливих даних. Це включає в себе використання безпечних паролів, захист від вірусів та зловмисного програмного забезпечення);

– впровадження цифрових інструментів у бізнесі. Впровадження цифрових технологій у власний бізнес або робочий процес. Це може включати в себе використання хмарових технологій, електронних систем управління, CRM-систем тощо;

– гнучкість та адаптивність. Готовність до швидкої зміни і адаптації до нових технологічних рішень. Ринок і технології змінюються швидко, і важливо бути гнучким та відкритим до нововведень;

– взаємодія з клієнтами. Використання цифрових каналів для взаємодії з клієнтами. Розробка онлайн-присутності, використання соціальних мереж та інших цифрових платформ для комунікації з аудиторією;

– аналіз даних. Вміння збирати, аналізувати та використовувати дані для прийняття стратегічних рішень. Це може допомогти в покращенні продуктивності та ефективності діяльності;

– етика в цифровому середовищі. Розуміння етичних аспектів використання цифрових технологій, зокрема в обробці та збереженні особистої інформації;

– постійне навчання. Акцент на постійному навчанні та саморозвитку, оскільки технології швидко змінюються, і важливо залишатися в тренді.

Адаптація до цифрових технологій вимагає всебічної стратегії, що охоплює технічні, організаційні та соціокультурні аспекти.

357

358

Таблиця 1 – Основні напрями забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах цифрової трансформації

Напрямок	Піднапрямок	Зміст
Інформаційна безпека	Кіберзахист	Заходи для захисту фінансових даних та інших конфіденційних інформаційних ресурсів від кіберзагроз
	Шифрування даних	Застосування сучасних методів шифрування для забезпечення конфіденційності та цілісності інформації
Автоматизація та інтеграція процесів	Ефективна робота з даними	Використання інструментів для збору, аналізу та використання великих обсягів даних для прийняття управлінських рішень
	Інтеграція систем	Посадання різних інформаційних систем для покращення ефективності та точності фінансового управління
Електронні фінанси та платіжні системи	Електронні платежі	Використання сучасних електронних платіжних систем для зручності та швидкості фінансових транзакцій
	Криптовалюти та блокчейн	Вивчення та можливе використання криптовалют та технологій блокчейн для забезпечення безпеки та прозорості фінансових операцій
Аналітика та прогнозування	Штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання (МН)	Використання ШІ та МН для прогнозування та аналізу фінансових ризиків та можливостей
	Реальний час	Впровадження аналітики в реальному часі для оперативного реагування на зміни в фінансовому стані підприємства
Дистанційна робота та безпека праці	Захист від кіберзагроз при віддаленій роботі	Забезпечення безпеки фінансових даних та процесів при використанні віддалених робочих місць
	Інфраструктура для віддаленої роботи	Забезпечення безпечного доступу до інформаційних систем та ресурсів підприємства
Освіта та навчання персоналу	Кібербезпекова освіта	Навчання персоналу основам кібербезпеки для попередження інцидентів та захисту фінансових даних
	ІТ-компетентність	Розвиток технологічної грамотності та компетентності персоналу для ефективного використання цифрових інструментів
Цифровий маркетинг та електронна комерція	Електронна комунікація та маркетинг	Використання цифрових каналів для просування продуктів та збільшення обсягів продажів
	Оптимізація онлайн-процесів	Забезпечення зручності та безпеки онлайн-покупок та послуг

Таким чином, аналіз адаптації підприємства та його системи фінансово-економічної безпеки до умов цифрового середовища дозволить виявити нові ризики та загрози і сприятиме підвищенню конкурентоспроможності на довготермінову перспективу.

359

360

Перелік джерел посилання

- Polozova T., Stepanenko S., Murzabulotova O., Ponomarov S. Specific of the creation and functioning of the financial and economic security system of business entities. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Том. 8. № 3. С. 70-77.
- Поталок І., Мазіленко С., Прусова М. Фінансово-економічна безпека як основа безпеки підприємства. *Цифрова економіка та економічна безпека*, 2022. № 2(02). С. 156-160.
- Стратегія та механізми забезпечення фінансово-економічної безпеки: колект. монографія / Чернігів. нац. технол. ун-т; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Льюка В.П. Чернігів: ЧНТУ, 2017. 349 с.
- Polozova T., Sheiko I. Trends of Digitalization Process In Ukraine. *Baltic Rim Economies*. 2021. ISSUE # 4. 29.11.2019. URL: <https://sites.utu.fi/bre/trends-of-digitalization-process-in-ukraine/>.
- Василюк С. Удосконалення важелів управління діджиталізаційними ризиками економічної безпеки та формування кібербезпеки облікової системи. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 1. С. 97-110.
- Ковальчук А.М. Фінансово-економічна безпека підприємства в контексті адаптації до викликів цифрового середовища. *Економічний вісник Дніпропетровської політехніки*. 2020. №3 (71). С. 152-159.
- Шкарлет С., Садчикова І. Трансформація системи фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах цифрової економіки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 3 (19). С. 264-276.
- Савицька О., Салабай В. Діджиталізація управління бізнесом підприємства в контексті розвитку індустрії 4.0 в Україні. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи: зб. тез доп. І Міжнародної наук.-практ. конф.*, 23 квіт. 2020 р. Київ: КП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2020. С.62-63.

Наукове видання

**ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ
В КОНТЕКСТІ ЩЕЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

Колективна монографія

За загальною редакцією
доктора економічних наук, професора Т.В. Полозової

Редактор
кандидат економічних наук, доцент О.В. Мурабулагтова

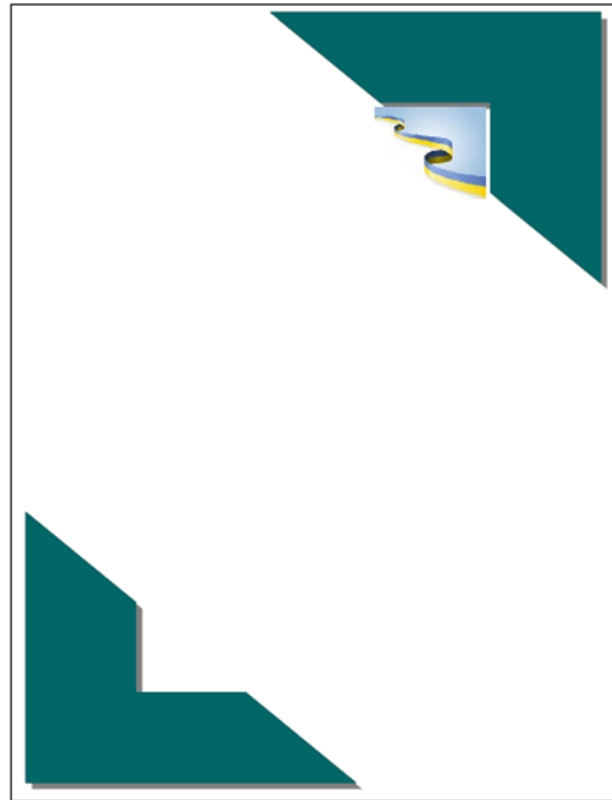
Комп'ютерна верстка – Мурабулагтова О.В.

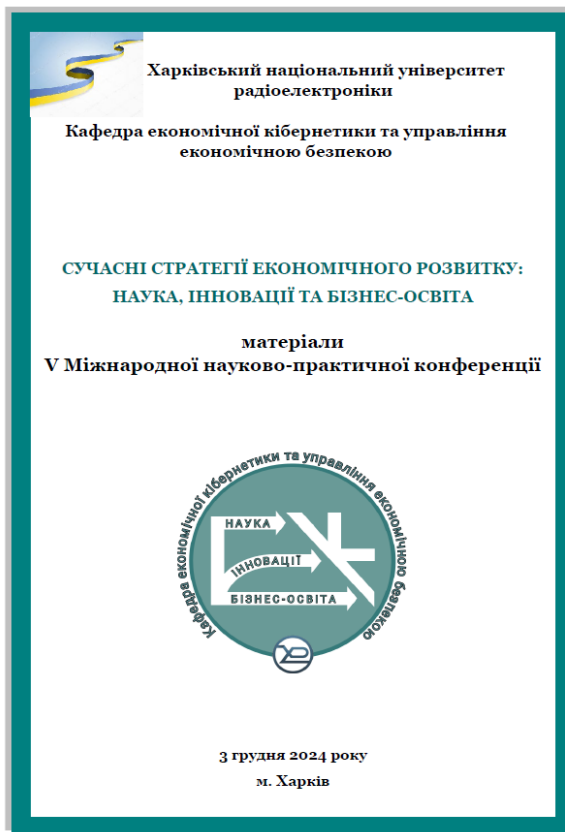
Матеріали збірника публікуються в авторському візвітті

Файл надано:
Харківський національний університет радіоелектроніки,
Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою,
61166, Україна, м. Харків, пр. Науки, 14,
тел. (057) 702-14-90,
e-mail: sser.conf@gmail.com

Пізн. до друку 25.12.2023. Формат 60×84 1/16.
Друк шрифтом: Ум. друк. арк. 24,0.
Тираж 100 прим. Ціна договірна.

Віддруковано в типографії ФОРМАЗ К.В.
61166, Харків, вул. Богомольця, 9, кв. 50.
Свідоцтво про державну реєстрацію
№ 24800170000045020 від 30.05.2003.
ep.zakaz@gmail.com
тел. 063-993-62-73





УДК 330.341; 338.24; 005 (06)
С91

Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 3 грудня 2024 р.) / За заг. ред. д.е.н., проф. Т.В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2024. 192 с.

У збірнику містяться матеріали, що були подані на V Міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта» (м. Харків, 3 грудня 2024 року).

Праці науковців охоплюють такі тематичні напрями досліджень: сучасні економічні теорії та історія економічної думки; світове господарство: нові виклики та інноваційні форми міжнародних економічних відносин; єдиний цифровий ринок Європейського союзу; економіка та управління національним господарством; розвиток сучасного підприємництва в умовах випливу та протинні глибоких загрозам; інформаційні технології в бізнесі; електронна комерція та віртуальна торгівля; економіка природокористування та сучасні проблеми охорони навколишнього середовища; демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика; бухгалтерський облік, аналіз і аудит; національні особливості та світові тенденції; сучасні математичні методи, моделі та інформаційні системи в економіці; Україна-ЄС: цифрові інновації для зміни; фінанси, страхування та банківська справа; економіка підприємства та корпоративне управління; безпека бізнесу та модернізація бізнес-процесів; інновації в бізнес-освіті.

Результати наукових досліджень, що представлені у збірнику, виконані в межах реалізації НДР і Міжнародного гранту кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою Харківського національного університету радіоелектроніки, а саме: науково-дослідної роботи «Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку та економічної безпеки суб'єктів господарювання» (Державний реєстраційний номер 0122U000510); Міжнародного проєкту Erasmus + KA2 «University-cooperation: strengthening cooperation UNICOM» (project #101083077 CBNE Strand 3).

Для науковців, викладачів, аспірантів, а також фахівців, що займаються дослідженням питань соціально-економічного розвитку та забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни.

УДК 330.341; 338.24; 005 (06)

Автори є цілком відповідальними за висловлені ідеї, висновки та пропозиції.
Праці відтворюються безпосередньо з авторських оригіналів.
У разі використання матеріалів збірника посилання на авторів і видання обов'язкове.
Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ХНУРЕ забороняється.

© Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2024
© Харківський національний університет радіоелектроніки, 2024
© Колектив авторів, 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА

матеріали
V Міжнародної науково-практичної конференції

3 грудня 2024 року

Харків 2024

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет радіоелектроніки
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України
Київський національний університет технологій та дизайну
Асоціація «Міжнародний науково-освітній траст»
Національний фонд досліджень України
ТОВ «Компанія з управління активами «Реноме-2008»
Університет національної та світової економіки, Болгарія
The European Academy of Sciences Ltd, United Kingdom
Латвійський університет, Латвія
Університет Бабеш-Больой, Клуж-Напока, Румунія

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Ігор Рубан, в.о. ректора Харківського національного університету радіоелектроніки, д.т.н., професор, Україна.
Юрій Романенков, проректор з наукової роботи, Харківський національний університет радіоелектроніки, д.т.н., професор, Україна.
Тетяна Полозова, завідувач кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, Харківський національний університет радіоелектроніки, д.е.н., професор, Україна.
Світлана Гришко, професор кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, Харківський національний університет радіоелектроніки, к.е.н., доцент, Україна.
Людмила Горохова, директор Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти, Україна.
Надія Белікова, учений секретар Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, д.е.н., професор, Україна.
Вікторія Маргасова, директор науково-дослідного інституту економіки, Київський національний університет технологій та дизайну, д.е.н., професор, Україна.
Георгій Іоффе, президент асоціації «Міжнародний науково-освітній траст», Україна.
Максим Колісник, головний спеціаліст відділу «Офіс Горизонт Європа в Україні» Національного фонду досліджень України, к. держ. упр., доцент, Україна.
Степан Ситниченко, директор ТОВ «Компанія з управління активами «Реноме-2008», к.ф.н., Україна.
Kostadin Kolarov, PhD, Associate Professor, Director Institute of Entrepreneurship University of National and World Economy, Bulgaria.
Svetlana Drobnyazko, Doctor of Economics, Professor, President of The European Academy of Sciences Ltd, United Kingdom.
Baiba Šavriņa, Dr oec., Professor, University of Latvia, Riga, Latvia.
Adriana Tiron Tudor, Dr., Prof. univ., Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania.

Олена Мурабулатова, доцент кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, Харківський національний університет радіоелектроніки, к.е.н., доцент, Україна, секретар конференції.

Ministry of Education and Science of Ukraine
 Kharkiv National University of Radio Electronics
 Ukrainian Association for Management Development and Business Education
 Research Center for Industrial Development Problems of National Academy of Sciences
 Kyiv National University of Technologies and Design
 International Scientific and Educational Trust Association Non-governmental organization
 National Research Foundation of Ukraine
 Assets Management Company «Renome-2008» LTD
 University of National and World Economy, Bulgaria
 The European Academy of Sciences Ltd, United Kingdom
 University of Latvia, Latvia
 Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania

MEMBERS OF THE CONFERENCE ORGANIZING COMMITTEE

Igor Ruban, Acting Rector of Kharkiv National University of Radio Electronics, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine.
 Yuri Romanenkov, Vice-Rector for Scientific Work, Kharkiv National University of Radio Electronics, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine.
 Tetiana Polozova, Head of Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security, Kharkiv National University of Radio Electronics, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine.
 Svitlana Gryshko, Professor of Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security, Kharkiv National University of Radio Electronics, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Ukraine.
 Lyudmyla Gorokhova, Director of Ukrainian Association for Management Development and Business Education, Ukraine.
 Nadia Bielkova, Academic Secretary of Research Center for Industrial Development Problems of National Academy of Sciences, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine.
 Viktoriia Marhasova, Director of Research Institute of Economics, Kyiv National University of Technologies and Design, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine.
 Georgii Ioffe, President Association «International Scientific and Educational Trusts», Ukraine.
 Maksym Kolisnyk, Pillar Officer at Horizon Europe Office in Ukraine, National Research Foundation of Ukraine, PhD in Public Administration, Associate Professor.
 Yevhenii Sytnychenko, Director of Assets Management Company «Renome-2008» LTD, PhD, Ukraine.
 Kostadin Kolarov, PhD, Associate Professor, Director Institute of Entrepreneurship University of National and World Economy, Bulgaria.
 Svetlana Drobyazko, Doctor of Economics, Professor, President of The European Academy of Sciences Ltd, United Kingdom.
 Baiba Savriņa, Dr. oec., Professor, University of Latvia, Riga, Latvia.
 Adriana Tiron Tudor, Dr., Prof. univ., Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania.

Olena Murzabulatova, Associate Professor of Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security, Kharkiv National University of Radio Electronics, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Ukraine, *Secretary of the Conference.*

Довгопол Н.В., Цирілін А.О.
ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ..... 56
Левко І.О.
ПОНЯТТЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА..... 59
Ізюменцева Н.В., Мануйлов О.В.
СТАТИСТИЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНОСТІ ЯКОСТІ РОБОЧОЇ СИЛИ СПЕЦИФІЧІ ПРАЦІ..... 62
Кірий В.В., Краєвць М.Ю.
КРЕДИТОПРОМОЖНІСТЬ ЯК КОМПОНЕНТ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА..... 65
Кірий В.В., Твердохлібов М.В., Крисишук В.І.,
РОЗВИТОК СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВПЛИВУ ТА ПРОТИДІЇ ГІБРИДНИМ ЗАГРОЗАМ..... 68
Крамаренко К.М., Мадера В.С.
ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДУ ОБОРОННОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ..... 71
Курденко О.В., Моисеєнко А.Ю.
ЗАСТОСУВАННЯ ESG В ПРИЙНЯТТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ..... 74
Курденко О.В., Моисеєнко С.Ю.
СПЕЦИФІКА ІНВЕСТИВАННЯ В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ..... 77
Марченко Р.О., Глушков А.В.
ШЛЯХИ ЗМЕНШЕННЯ ВТРАТ НА НЕБАЛАНСАХ ЯК ОДИН З ШЛЯХІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВПЛИВУ ТА ПРОТИДІЇ ГІБРИДНИМ ЗАГРОЗАМ..... 79
Мізін Д.С., Неронов П.С., Салай М.В.
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ПОСИЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ..... 82
Марозова Н.Л., Денчик І.С.
ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ: МОЖЛИВОСТІ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ..... 85
Марозов Д.П.
УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..... 88
Мурзабулатова О.В., Білоус П.В., Саричева М.В.
ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРИВАТНИХ ОСВІТНИХ ЦЕНТРІВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ ТА ВОЄННОГО СТАНУ..... 91
Мурзабулатова О.В., Краєвць О.О.
ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА..... 94

Батіш В.
FEATURES OF ENTERPRISE DEVELOPMENT MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF INCLUSIVE DEVELOPMENT..... 9
Будянський В.С., Боїченко М.Г.
SELF-MANAGEMENT AS A METHOD OF INCREASING THE EFFICIENCY OF AN ENTERPRISE'S ECONOMIC ACTIVITY USING THE PARETO PRINCIPLE AND PARKINSON'S LAW..... 13
Мазнута В., Zhang Qin
LEVERAGING THE BALANCED SCORECARD FOR MANAGING SUSTAINABLE ENTERPRISE DEVELOPMENT..... 18
Мурзабулатова О., Субнов О.
RELATIONSHIP BETWEEN ENTERPRISE DEVELOPMENT POTENTIAL AND ECONOMIC SECURITY..... 21
Romanenkov Yu. O. Mursalzade Ziya, Mazepa A.S.
PERSPECTIVES AND RISKS OF INVESTMENTS IN OIL, FINANCIAL ASSETS AND CRYPTOCURRENCY..... 24
Sheiko I., Martynenko M., Krasnomovets H.
THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN COMBATING CYBERATTACKS..... 27
Sheiko I., Huo Huitzu, Ahazada Elmur
ANALYSIS OF THE METHODS FOR ECONOMIC SECURITY ASSESSMENT..... 30
Sheiko I., Wan Wei, Dolina K.
DIGITAL RISKS FOR IT COMPANIES..... 33
Биланюк Т.П., Хунхай Ван
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ: СУТНІСТЬ ТА СКЛАДОВІ..... 36
Вешкін Є.П., Осадчук І.О., Осадчук М.О.
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ..... 38
Гришко С.В., Ступак О.М.
УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІДДАЛЕНОЇ РОБОТИ..... 41
Гришко С.В., Черніков Д.І.
ІНСТРУМЕНТ МІНІМІЗАЦІЇ ВПЛИВУ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА..... 44
Гусейніні Ш.Р. огли
КОНТРОЛІНГОВЕ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ..... 47
Гуча О.М., Ізюменцева Н.В., Мануйлов О.В.
МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ КРІ..... 49
Ду-Ляньюй
МІСЦЕ І РОЛЬ БІЗНЕС-ОСВІТИ В СИСТЕМІ ОСВІТНИХ ПОСЛУГ..... 53

Петренко Д.А.
ІНКЛЮЗИВНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ВЕКТОР РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ..... 97
Перетякоха О.В., Полозов О.Б.
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ..... 102
Помоголова Н.В., Мороз М.Ю.
МЕТОДИ МІНІМІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ..... 105
Помоголова Н.В., Тесляк І.В., Полозова О.О.
МЕХАНІЗМИ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ..... 108
Понамарьов С.В., Мороз М.Ю.
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ІННОВАЦІЙНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ..... 111
Понамарьов С.В., Москальова М.С.
УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВИМИ РИЗИКАМИ..... 114
Понамарьов С.В., Мурзабулатова М.С.
ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ КРИЗИ НА ПІДПРИЄМСТВІ..... 117
Прийільнова І.Б., Антонович В.Д.
ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ МОНИТОРИНГУ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ТЕНДЕНЦІЙ..... 120
Прийільнова І.Б., Дзвінська А.О.
МОДЕЛІ ПЕРЕДБАЧУВАНОЇ АНАЛІТИКИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ КІБЕРЗАГРОЗАМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ..... 123
Прийільнова І.Б., Краєвць О.О.
ІНТЕГРАЦІЯ АНАЛІТИЧНИХ ПЛАТФОРМ ДЛЯ КОМПЛЕКСНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ..... 126
Прийільнова І.Б., Мороз М.Ю.
СПЕЦИФІКА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В СТАРТАПАХ..... 129
Прийільнова І.Б., Москальова М.С.
ЗАСТОСУВАННЯ CRM-СИСТЕМ В МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ..... 132
Прийільнова І.Б., Носарева А.Е.
ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА..... 135
Прийільнова І.Б., Перепада О.В.
ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ..... 138
Салманов Эльбей Зака огли
ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ МІЖКУЛЬТУРНИМИ КОМУНІКАЦІЯМИ..... 140
Синіговць О.М.
ГАЛУЗЕВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ ТА ВИКЛИКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ..... 142
Соколова Л.В., Антонович В.Д.
ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ У РОЗВИТКУ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА..... 145

Соколова Л.В., Гордаль К.Р. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ МІНЛИВОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	148
Соколова Л.В., Дзвінська А.О., Бабаєв М.М. КОНКУРЕНТНИЙ АНАЛІЗ В ЕРУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ.....	152
Соколова Л.В., Демченко В.Д. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ.....	155
Соколова Л.В., Орлов В.О. СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	158
Соколова Л.В., Соловей М.С. ХАРАКТЕРИСТИКА НАПРЯМІВ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	161
Станковська Г.М., Смага Л.Р. АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	164
Ткаченко А.Г., Герасимюк Д.Ю., Гуреева К.А. РОЛЬ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	167
Тохталаші Н.І., Дзвінська А.О., Гуляев Н.Ю. ВЗАЄМОДІЯ БІЗНЕСУ ТА ВІЙСЬКОВИХ СТРУКТУР ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	170
Турчин О.А., Матвеева Д.А., Полозов М.О. АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ПРАКТИК ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ РОЗУМНОГО МІСТА В УКРАЇНІ.....	173
Худяков Д.Л., Зінов'єв А.П., Канунік Є.В. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ В КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	176
Шейко І.А., Степаненко Р.Д., Кузовкіна К.Р. РИЗИКИ ТА ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ.....	179
Штанько В.І., Герасимюк Д.Ю. ЕТИКА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ФІНАНСОВИХ СИСТЕМАХ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	182
Штанько В.І., Бушнір І.С. ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КОНЦЕПЦІЮ ЗМІНИ РОЗУМІННЯ РЕСУРСІВ У ПРОЄКТНОМУ УПРАВЛІННІ.....	186
Штанько В.І., Мизін Д.С. МОРАЛЬНІ ДИЛЕМИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АБО КУЛЬТУРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ.....	189

8

Мизін Д.С.,

здобувач вищої освіти,

Харківський національний університет радіоелектроніки

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-5692-5859>

Неронов П.Є.,

здобувач вищої освіти,

Харківський національний університет радіоелектроніки

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-7597-1346>

Салай М.В.,

здобувач вищої освіти,

Харківський національний університет радіоелектроніки

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-3583-7715>

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ПОСИЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Цифрові технології стають ключовим фактором у забезпеченні економічної безпеки. Використання цифрових інструментів сприяє боротьбі з кіберзагрозами, покращенню державного управління, оптимізації економічних процесів і підвищенню конкурентоспроможності. В даному дослідженні розглядається досвід впровадження цифрових технологій у державне управління країн світу.

Естонію часто визнають однією з найбільш розвинутих у цифровому відношенні країн світу з найлінійою цифровою інфраструктурою та великим акцентом на кібербезпеці. Урядова ініціатива електронної Естонії перетворила країну на модель цифрового управління. Країна перевела в онлайн майже всі державні послуги, використовуючи захищену систему електронного урядування, яка надає громадянам доступ до онлайн-медичних послуг, банківських послуг і послуг голосування. Після кібератаки в 2007 році Естонія створила потужну

82

Batih V.,

PhD student,

Kharkiv National University of Radio Electronics

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-3883-3648>

FEATURES OF ENTERPRISE DEVELOPMENT MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF INCLUSIVE DEVELOPMENT

For a long time, Ukraine was dominated by an outdated economic and social development model, which limited opportunities for sustainable growth and social integration. Such a model contributed to the preservation of a high level of poverty and prevented the provision of conditions for the effective participation of all segments of the population in public life and economic activity. It has also contributed to the growth of environmental challenges due to the unwise use of natural resources and neglect of rational production and consumption principles. This led to deepening social inequality and slowing down the country's economic development, increasing social tensions and reducing the economy's overall competitiveness.

At the beginning of 2022, the situation remained difficult: pensioners amounted to more than 10.8 million people, of which 8 million were pensioners by age [2, p. 23]. At the same time, the number of people with disabilities who, due to their restrictions, were not able to fully participate in social activities amounted to 316.1 thousand people (11.6% of the total number of people with disabilities). Unemployment also remained a severe problem, covering 171.6 thousand people. Which negatively affected both the individual well-being of citizens and the economic stability of the country as a whole.

Another critical aspect of social inequality is widespread poverty among the population. In 2021, more than 1 million households in Ukraine received an average per capita income that did not exceed UAH 3000, which indicates a profound social and economic crisis. The large number of such households means that millions need

9

інфраструктуру кібербезпеки, включаючи створення посольств даних для безпечного зберігання державних даних за межами Естонії [1].

Сінгапур став лідером цифрової економіки в Південно-Східній Азії завдяки своїй ініціативі Smart Nation, метою якої є інтеграція цифрових технологій у державний і приватний сектори. Уряд Сінгапуру оцифрував багато своїх послуг і сприяє безготівковим транзакціям і міському плануванню на основі даних. У галузі кібербезпеки Сінгапур запровадив Закон про захист персональних даних (PDPA) і створив Агентство кібербезпеки Сінгапуру для захисту критичної інфраструктури та просування стандартів кібербезпеки.

Одним із світових лідерів у галузі кібербезпеки є Ізраїль. Уряд активно підтримує стартапи в галузі кібербезпеки через програми фінансування та розвитку, створюючи Ізраїль як глобальний центр кібербезпеки. Досвід Ізраїлю в галузі кібербезпеки підкріплюється підготовкою у військовому та академічному секторах, коли колишні співробітники розвідувальних підрозділів засновують компанії з кібербезпеки або приєднуються до них [1].

ЄС прийняв Акт про кібербезпеку та Акт про Єдиний цифровий ринок [2] для посилення цифрового суверенітету та захисту економічних інтересів. Крім того, Європейський Союз встановив Загальний регламент захисту даних (GDPR), який містить протоколи обробки та зберігання даних [2].

Країни Європейського Союзу часто піддаються кібератакам, через що відбувається витік конфіденційних даних, страждає цифрова інфраструктура. Так, у 2014 році Європейський центральний банк оголосив, що вони зазнали витоку даних: хакери зламали безпеку бази даних банку та викрали 20 000 електронних листів, та контактну інформацію реєстрантів європейських заходів. У 2020 році невідомі злодії викрали два жорсткі диски зі сховища уряду Нідерландів, на яких містилися особисті дані приблизно 6,9 мільйонів зареєстрованих донорів органів, майже половини населення Нідерландів. Також у 2020 р. Nofund, норвезький державний інвестиційний фонд для країн, що розвиваються, і найбільший у світі суверенний фонд, виявив, що став жертвою

83

шахрайства на 10 мільйонів доларів. Norfund стверджує, що хакери маніпулювали комунікаціями, фальсифікували конфіденційну інформацію, документи та деталі платежів між установою-позичальником та інвестиційним фондом [3].

США впровадили програму щодо захисту критичної інфраструктури, як-от енергетика та фінанси, в рамках своєї стратегії економічної безпеки. Було створено Агентство з кібербезпеки та безпеки інфраструктури (CISA) для координації ініціатив у галузі кібербезпеки в державному та приватному секторах. Запроваджуються ініціативи у секторальній кібербезпеці, завдяки чому забезпечується цілеспрямований захист для таких секторів, як фінанси та оборона, допомагаючи запобігти масштабним збоєм [1].

Досвід Естонії, Сінгапуру, Ізраїлю, ЄС та США демонструє, що цифрові інструменти є ефективними засобами посилення економічної безпеки. Інтеграція таких технологій, як блокчейн, ШІ та IoT, у державне управління та бізнес сприяє стійкості економік до викликів глобалізації та цифровізації. Україні слід враховувати цей досвід для розробки власної стратегії цифрової трансформації.

Перелік джерел посилання

1. Herpig S., Morgus R., Sheniak A. Active Cyber Defense- A comparative study on US, Israeli and German approaches. January 2020 URL: https://www.interface-eu.org/storage/archive/files/active_cyber_defense_a_comparative_study_on_us_israeli_and_german_approaches.pdf.
2. European Commission. The digital market's act. URL: https://digital-markets-act.ec.europa.eu/index_en.
3. Chin K. Biggest Data Breaches in Europe. UpGuard. 18 November, 2024. URL: <https://www.upguard.com/blog/biggest-data-breaches-europe>.

84

Наукове видання

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ: НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА

Матеріали

V Міжнародної науково-практичної конференції

3 грудня 2024 року
м. Харків, УкраїнаЗа загальною редакцією
доктора економічних наук, професора Т.В. ПолозовоїРедактор:
кандидат економічних наук, доцент О.В. МурабулатоваФайл надано:
Харківський національний університет радіоелектроніки,
Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою,
61166, Україна, м. Харків, пр. Науки, 14,
тел. (057) 702-14-90,
e-mail: sser.conf@gmail.comПідп. до друку 20.12.2024. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Ум. друк. арк. 8,72.
Тираж 100 прим. Ціна договірна.Віддруковано в типографії ФОП Андреев К.В.
61166, Харків, вул. Богомольця, 9, кв. 50.
Свідчення про державну реєстрацію
№ 24800170000045020 від 30.05.2003.
ep.zakaz@gmail.com
тел. 063-993-62-73

192

Морозова Н.Л.,

к. е. н., доцент кафедри менеджменту,
бізнесу та професійних комунікацій

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4082-2960>

Девчик І.С.,

здобувач вищої освіти,

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1594-1084>

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ: МОЖЛИВОСТІ, ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Цифрова економіка є основою сучасного світу, трансформуючи економічні, соціальні та культурні процеси. Вона формує нові бізнес-моделі, змінює традиційні підходи до управління та стимулює інновації у виробництві, освіті та охороні здоров'я. Водночас вона створює нові виклики, пов'язані з адаптацією суспільства та бізнесу до динамічних змін.

Зростання ролі інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) сприяє інтеграції цифрових рішень у всі аспекти життєдіяльності. Виробництво стає більш автоматизованим, управління – прозорим і ефективнішим, а освіта – доступнішою завдяки онлайн-ресурсам. Сучасні медичні технології, засновані на ІКТ, забезпечують точність діагностики та ефективність лікування.

Одним із ключових аспектів є цифровізація – процес переходу від аналогових до цифрових технологій, що формує основу для інтеграції інноваційних рішень і підвищення ефективності економічних процесів. Вона охоплює впровадження сучасних технологій, таких як великі дані (Big Data), інтернет речей (IoT) і штучний інтелект (AI). Ці елементи забезпечують

85

